

DEBAT CIUTADÀ (XXVII)

LA GENT GRAN, COM VIU LA CRISI?

La crisi socioeconòmica que estam patint ens afecta a (quasi) tots, però sembla que hi ha col·lectius "invisibles", dels que no es parla i als que no se'ls para la suficient atenció: des del nostre punt de vista, un d'aquests col·lectius és el de la gent gran. Per això, hem volgut dedicar aquest número de Quaderns Gadeso a analitzar les percepcions i valoracions de les persones majors de 65 anys vers la seva situació en temps de crisi. Tres grans factors expliquen la seva pèrdua de qualitat de vida: un augment del cost de vida, la disminució dels recursos de l'entorn familiar i la reducció, tant de qualitat com d'accessibilitat, dels serveis públics. Al llarg de les següents pàgines tractarem temes com les pensions, les mesures que s'haurien de dur a terme o la fórmula residencial adoptada per aquestes persones.

LA GENT GRAN - TIPOLOGIA

Segment Alt

- Amb recursos (pensions, patrimoni, negocis...)
- Significatiu percentatge d'actius o "semiactius"
- Residència pròpia

Segment Mitjà

- Amb dificultats econòmiques (pensions, ajuts familiars i de les administracions...)
- Residència pròpia o, en menor mesura, en lloguer

Segment Baix

- Amb grans dificultats econòmiques (pensions baixes)
- Dependència de l'entorn familiar
- La importància de la viudetat
- Risc d'exclusió

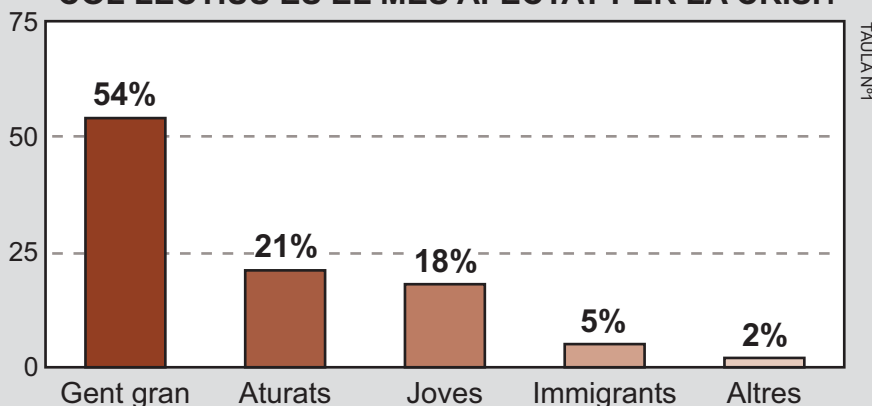
Abans de començar la nostra anàlisi, hem volgut establir una tipologia de la gent gran, en funció dels seus recursos: un **segment alt**, que disposa de recursos suficients; un **segment mitjà**, que té alguns problemes econòmics; i un **segment baix**, que pateix grans dificultats i que en ocasions es troba en risc d'exclusió. Així doncs, en aquest Quadern es tractaran la majoria de temes en base a aquestes categories.

Com hem dit a l'editorial, aquesta investigació de la Fundació Gadeso es basa en les **opinions i percepcions** de la gent gran vers la seva pròpia situació en un moment problemàtic com l'actual. Per tant, no hi trobareu grans xifres

de població, de pensions o de percentatges de dependents; únicament volem reflectir com veuen i viuen la crisi les persones grans de la nostra comunitat. Seguint aquest objectiu, només hem entrevistat a persones de més de 65 anys.

A la taula 1 es pot observar com la gent gran es veu a sí mateixa com **el col·lectiu més copejat per la crisi**, amb molta diferència respecte els altres grups. En concret, un 54% dels entrevistats creu que ells, la gent gran, són els més afectats per l'actual situació, seguits de les persones en atur i dels joves, amb un 21% i un 18%, respectivament. Els immigrants i altres col·lectius se situen a molta distància.

SEGONS LA VOŞTRA OPINIÓ, QUIN DELS SEGÜENTS COL·LECTIUS ÉS EL MÉS AFECTAT PER LA CRISI?

Font: Baròmetres Gadeso Novembre 2011

L'EDAT PORTA NOVES PREOCUPACIONS

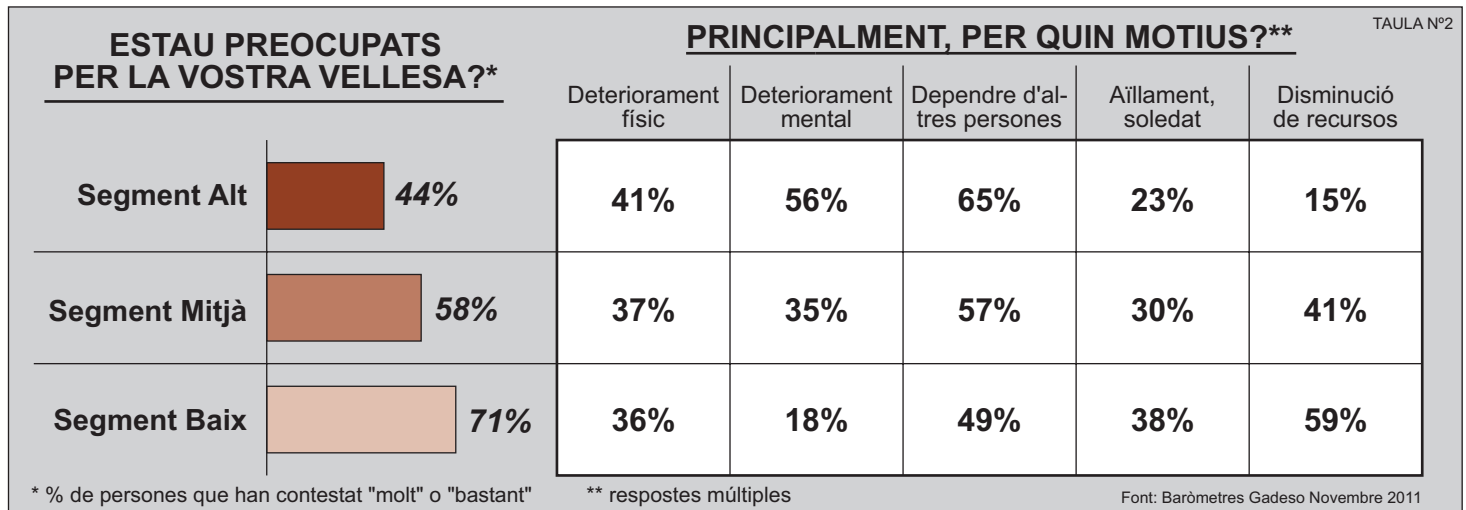
Sempre hem mantingut que un bon indicador de les percepcions de la ciutadania és conèixer i analitzar les seves principals preocupacions. A Quaderns Gadeso hem dedicat nombrosos exemplars a aquesta temàtica, estudiant-ne fins i tot l'evolució (veure el proper QG n°200).

Per aquest motiu, en aquesta pàgina hem volgut esbrinar si les persones majors de 65 anys estan preocupades per la seva vellesa, per fer-se grans, i quins en són els motius principals. A més, també hem dedicat un espai a la fórmula residencial adoptada per aquests ciutadans i ciutadanes, atès que ho consideram un tema cabdal.

Així doncs, a la taula següent es mostra el percentatge de persones que es declaren preocupades per la seva vellesa. Com es pot veure, les persones majors de 65 anys que s'engloben dins el segment alt es senten menys preocupades pel fet de fer-se grans que les que es troben dins del segment mitjà i, sobretot, del baix (fins un 71% de les persones d'aquest segment afirmen trobar-se molt o bastant preocupades per la seva vellesa).

Si parlem de motivacions, també hi trobam diferències

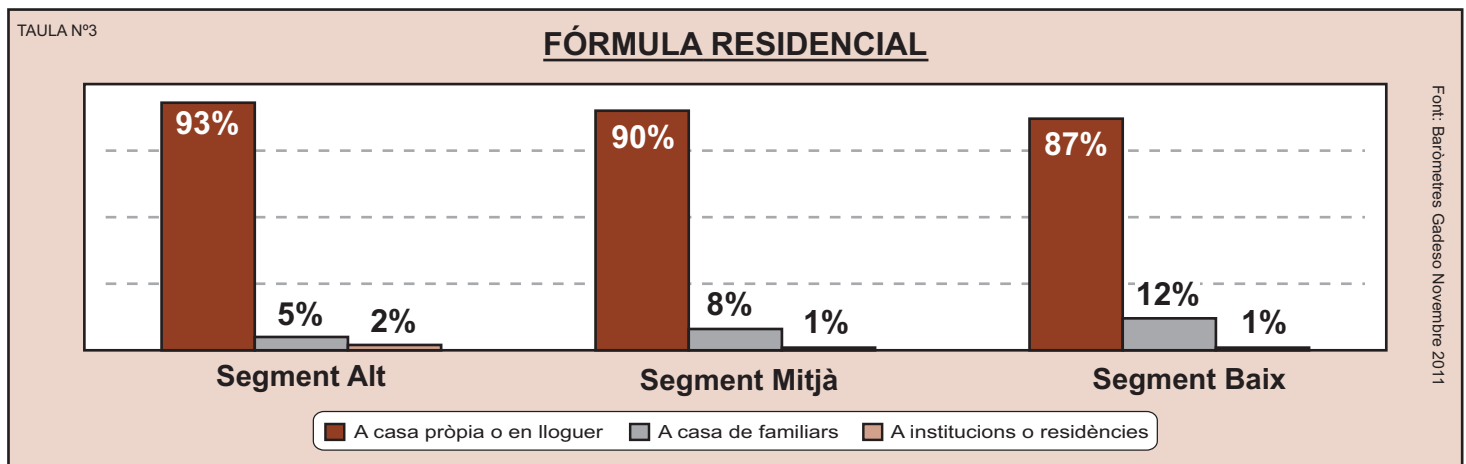
significatives entre els distints segments. El principal motiu que addueixen els que pateixen més dificultats és econòmic (la por a disposar de menys recursos), mentre que la gent gran del segment alt posa l'accent sobre el deteriorament mental i sobre haver de dependre d'altres persones a la seva vida quotidiana. Precisament aquesta és la principal preocupació de les classes mitjanes, si bé podem destacar l'elevat percentatge que es declara inquiet per les seves finances. Aquí queden palesos els efectes de la crisi sobre les persones majors.

ON VIU LA GENT GRAN?

Si bé no tracta pròpiament d'una percepció, és interessant conèixer on viuen les persones de la tercera edat, és a dir, quina fórmula residencial han adoptat. Com es pot veure a la taula inferior, una gran majoria de persones grans viuen a casa seva (en propietat o en lloguer), mentre

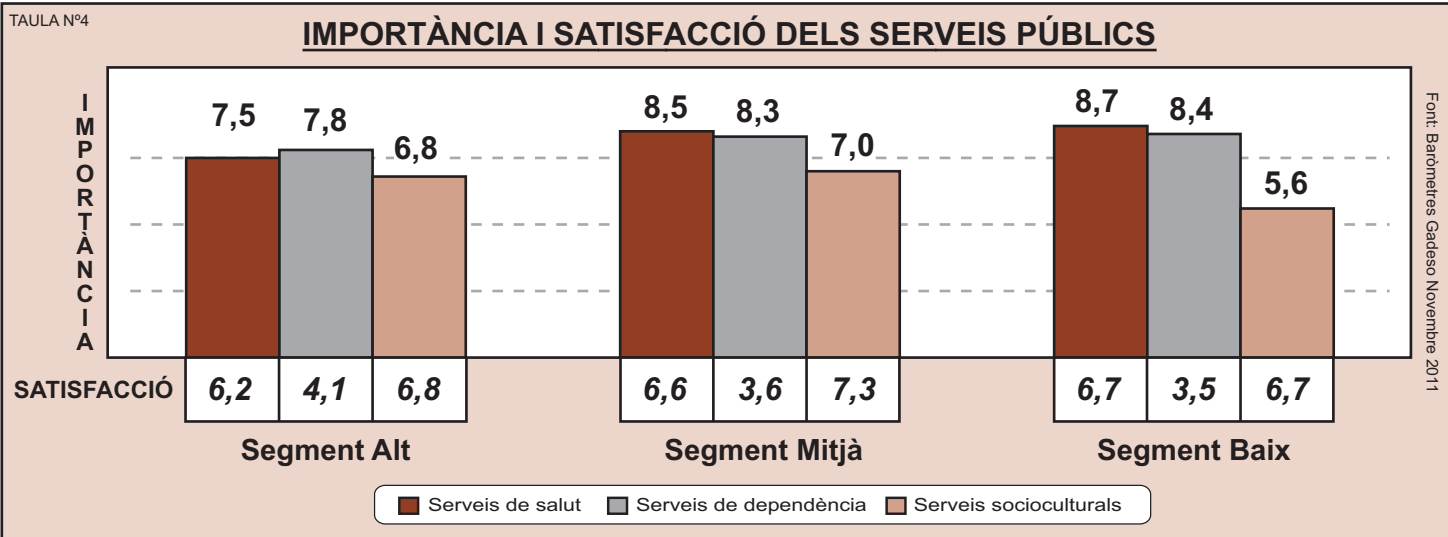
que un petit percentatge viu a casa de familiars (habitualment, de les filles). Per últim, sigui per pròpia voluntat (no voler abandonar la llar) o per impossibilitat (instal·lacions insuficients o excessivament cares), el percentatge de persones grans que viu a una residència és mínim.

MÉS I MILLORS SERVEIS PÚBLICS

Un dels tres pilars que componen el nostre estat del benestar, juntament amb la família i el mercat, és l'estat i els serveis públics que ofereix a la ciutadania. Així doncs, un bon funcionament d'aquests serveis és part necessària per un estat del benestar saludable i eficient.

Per assolir l'objectiu d'aquesta revista, hem volgut conèixer quina importància donen els ciutadans i ciutadanes majors de 65 anys als serveis públics, dividits en tres grans àrees (salut, dependència i sociocultural), i quina valoració en fan.

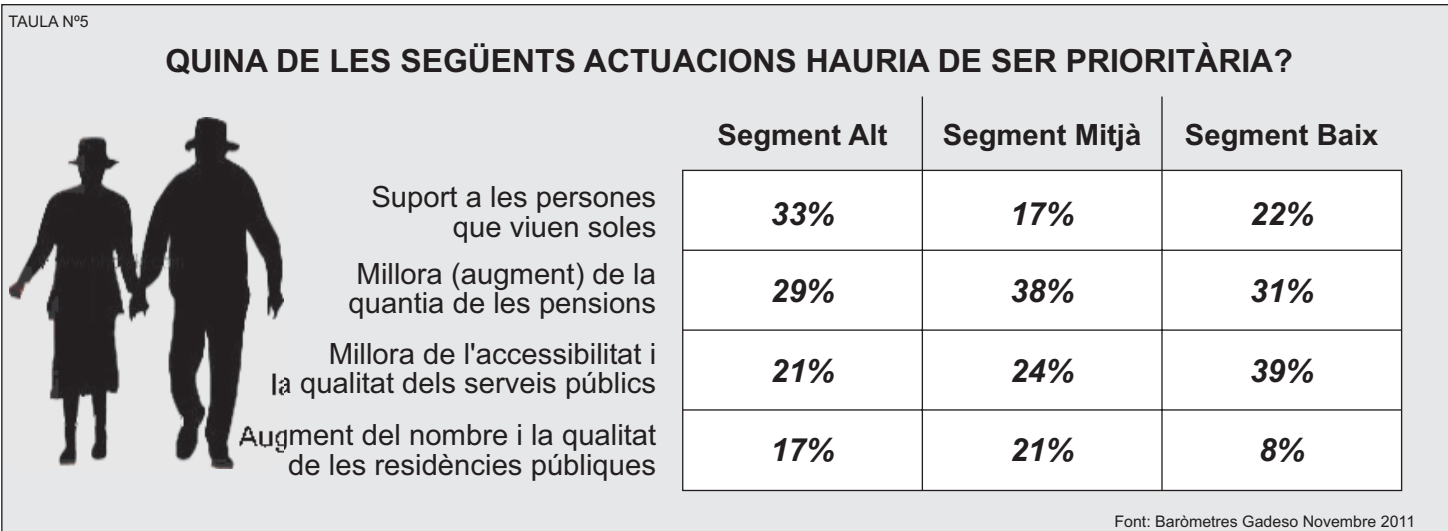
A la taula número 4 es poden observar les diferències que existeixen entre els diferents segments a l'hora de valorar els serveis públics.

Entre la **gent gran més acomodada**, es dona menys importància als serveis de salut i de dependència, probablement perquè una part significativa es decanta per l'opció privada (clíniques, residències...). Les valoracions que fan dels serveis socioculturals i de salut es poden qualificar de satisfactòries, mentre que suspensen els denominats serveis de dependència.

Precisament aquests serveis, englobats en la Llei de Dependència, reben unes valoracions molt negatives entre els **segments mitjà i baix**, tot i que la importància que els atorguen sigui molt elevada. A la classe mitjana es dona força importància als serveis socioculturals (viatges,

excursions, cultura...), poc importants per a la tercera edat amb més dificultats.

A sota hem inclòs les principals **demandes** dels ciutadans i ciutadanes majors de 65 anys a les administracions en temps de crisi: com es pot veure, al segment alt, l'actuació que es considera prioritària és el **suport a les persones que viuen soles**, mentre que el segment mitjà destaca per damunt les altres la **millora de l'accessibilitat i la qualitat dels serveis públics**, afectats per anuncis de retallades per mor de la crisi. Per part seva, les persones grans que pateixen més dificultats, el segment baix, centren les seves demandes en un augment significatiu en la **quantia de les pensions**, les quals, com veurem a la pàgina següent, qualifiquen d'insuficients. Una part d'aquest col·lectiu també exigeix a les administracions una millora rellevant dels serveis públics.

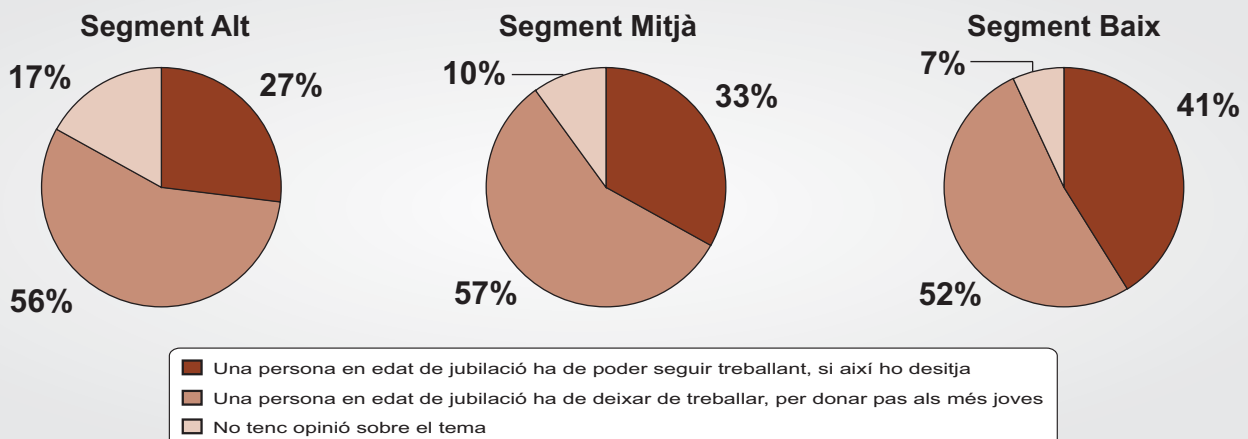
JUBILAR-SE O SEGUIR TREBALLANT?

Una disminució dels recursos disponibles suposa generalment una problemàtica adaptació, i avui, amb la greu crisi econòmica que estam patint, molt més. Recordem que l'economia familiar és una de les principals preocupacions per la ciutadania de les illes, i la tercera edat no n'és una excepció.

Per aquest motiu, hem considerat d'interès analitzar l'opinió de les persones grans sobre dos importants temes que hi estan relacionats: primer, si creuen que una persona que ha assolit l'edat de jubilació hauria de tenir la possibilitat de continuar exercint el seu ofici o professió, i, segon, si considera que les pensions actuals són suficients o no per garantir una mínima qualitat de vida.

TAULA Nº6

EN TEMPS DE CRISI, JUBILAR-SE O SEGUIR TREBALLANT?

Font: Baròmetres Gadeso Novembre 2011

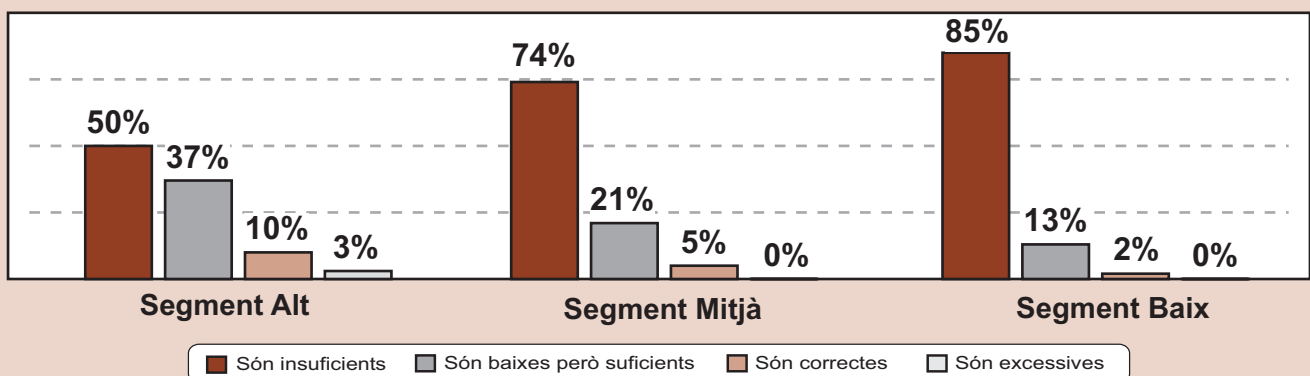
La taula número 6 mostra com una majoria de la tercera edat opina que **una persona en edat de jubilació ha de deixar de treballar**, fonamentalment per facilitar als més joves el seu cada cop més difícil accés al mercat de treball. No obstant això, un significatiu percentatge declara que els treballadors en edat de jubilar-se han de tenir **el dret de continuar exercint el seu ofici o professió**, si aquest és el seu desig (aquí hem de destacar el 41% del segment baix). Darrere aquesta opinió hi trobam, fonamentalment, la necessitat de seguir treballant per no veure reduïts els ingressos familiars i l'augment de l'esperança i de la qualitat

de vida, que permet mantenir les facultats per treballar més enllà de l'edat legal.

Per últim, si ens referim a les pensions, queda palesa una gran majoria que creu que la seva quantia és **insuficient** per garantir una mínima qualitat de vida (especialment entre els segments mitjà i baix). Pot sorprendre que aproximadament la meitat dels enquestats situats al segment alt cregui que aquesta quantia de les pensions és **suficient o correcte**, a més del 3% que la considera **excessiva**.

TAULA Nº7

OPINIÓ SOBRE LES QUANTIES DE LES PENSIONS

Font: Baròmetres Gadeso Novembre 2011

Mostra: 400 entrevistes. Error màxim: +-5%. Nivell de confiança: 95,5%. Treball de camp: Novembre 2011